

POSTĘPOWANIE KLAUZULOWE

Art. 776–795 k.p.c.

Komentarz

Paweł Sławicki, Piotr Sławicki

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

POSTĘPOWANIE KLAUZULOWE

Art. 776–795 k.p.c.

Komentarz

Paweł Sławicki, Piotr Sławicki

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 stycznia 2020 r.

Recenzent

Dr hab. Aneta Łazarska

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Michał Dymiński

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Skład i łamanie

Fotoedytor

Poszczególne artykuły opracowali:

Paweł Sławicki – art. 791

Piotr Sławicki – art. 776–789², 792–795

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-295-9

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Asi

Pauli

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Przedmowa	17
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.)	19
CZĘŚĆ TRZECIA. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	19
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	19
Dział II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności ...	21
Art. 776. [Tytuł wykonawczy]	21
Art. 776 ¹ . [Tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko dłużnikowi pozostającemu w związku małżeńskim]	51
Art. 777. [Tytuły egzekucyjne]	61
Art. 778. [Tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikom spółki cywilnej]	98
Art. 778 ¹ . [Tytuł egzekucyjny przeciwko wspólnikom spółek osobowych]	103
Art. 778 ² . [Tytuł egzekucyjny przeciwko spółce córce partnera prywatnego]	117
Art. 779. [Tytuł egzekucyjny przeciwko spadkobiercom]	122
Art. 780. [Tytuł egzekucyjny przeciwko zarządcy masy majątkowej, kuratorowi spadku, zarządcy sukcesyjnemu, wykonawcy testamentu]	128

Art. 781. [Właściwość sądu w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności]	133
Art. 781 ¹ . [Termin rozpoznania wniosku]	151
Art. 782. [Nadanie klauzuli wykonalności]	157
Art. 782 ¹ . [Odmowa nadania klauzuli wykonalności]	175
Art. 783. [Treść klauzuli wykonalności]	181
Art. 784. [Tytuł organu administracji państwowej lub sądu szczególnego]	210
Art. 785. [Wydanie zaświadczenia lub dokumentu]	219
Art. 786. [Tytuł uzależniony od zdarzenia lub od podjęcia pracy]	223
Art. 786 ¹ –786 ² (uchylone)	233
Art. 787. [Ograniczenie do majątku wspólnego]	233
Art. 787 ¹ . [Ograniczenie odpowiedzialności do przedsiębiorstwa]	255
Art. 787 ² . [Wpływ umowy majątkowej małżeńskiej]	259
Art. 788. [Przejęcie uprawnienia lub obowiązku]	263
Art. 789. [Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	296
Art. 789 ¹ . [Dokumenty stwierdzające zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	302
Art. 789 ² . [Podstawa egzekucji przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego]	308
Art. 790. (uchylony).	316
Art. 791. [Tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania rzeczy]	316
Art. 792. [Ograniczona odpowiedzialność następcy]	328
Art. 793. [Dalsze tytuły wykonawcze]	334
Art. 794. [Ponowne wydanie tytułu wykonawczego]	344
Art. 794 ¹ . [Postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności w części, w jakiej przyznano w nim wierzycielowi zwrot kosztów postępowania]	352

Art. 794 ² . [Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym]	358
Art. 795. [Zażalenie. Przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania]	364
Bibliografia	387
I. Akty prawne	387
II. Literatura	393
III. Orzecznictwo	416
IV. Inne	430

Wykaz skrótów

Akty prawne

- d.k.p.c. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1932 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.)
- instrukcja sądowa – zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z 19.06.2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. MS poz. 138)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1950)
- k.k.w. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 676 ze zm.)
- k.m. – ustawa z 18.09.2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 2018 r. poz. 2175 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)

- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2019 r. poz. 2086 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.)
- nowelizacja z 2004 r. – ustawa z 2.07.2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804 ze zm.)
- nowelizacja z 2008 r. – ustawa z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1571)
- nowelizacja z 2011 r. – ustawa z 16.09.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381)
- nowelizacja z 2014 r. – ustawa z 5.12.2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2)
- nowelizacja z 2018 r. – ustawa z 13.04.2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)
- nowelizacja z 2019 r. – ustawa z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469)
- p.p.s.a. – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2325 ze zm.)
- p.u.n. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60 poz. 535 ze zm.)
- p.z.p. – ustawa z 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843)

- pr.g.k. – ustawa z 17.05.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2019 r. poz. 725 ze zm.)
- pr.not. – ustawa z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 540 ze zm.)
- pr.r. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr.up. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 498 ze zm.)
- r.a.a.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 5.03.2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 991)
- r.c.k.r.k. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 30.11.2018 r. w sprawie czynności Krajowej Rady Komorniczej umożliwiających komornikom prowadzenie egzekucji na podstawie elektronicznego tytułu wykonawczego oraz czynności komornika dokonywanych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w postępowaniu egzekucyjnym (Dz.U. poz. 2372)
- r.e.k.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 29.07.2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywn i kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. poz. 1227)
- r.e.t.e. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 6.10.2016 r. w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności elektronicznym tytułom egzekucyjnym oraz sposobu przechowywania i posługiwania się elektronicznymi tytułami wykonawczymi (Dz.U. poz. 1739)

- r.k.w. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 6.08.2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz.U. poz. 1092)
- regulamin – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18.06.2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. poz. 1141)
- regulamin z 2007 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23.02.2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 259 ze zm.)
- u.a.m.w. – ustawa z 10.07.2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2308 ze zm.)
- u.g.n. – ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2018 r. poz. 2204 ze zm.)
- u.k.k. – ustawa z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. poz. 770 ze zm.)
- u.k.s. – ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. poz. 771 ze zm.)
- u.k.s.c. – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 785 ze zm.)
- u.k.s.e. – ustawa z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2016 r. poz. 1138 ze zm.) – uchylona
- u.k.w.h. – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 r. poz. 2204)
- u.o.p.l. – ustawa z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1182 ze zm.)
- u.p.e.a. – ustawa z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1438 ze zm.)
- u.p.p.p. – ustawa z 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1445 ze zm.)

- u.p.w.k.o.w.r. – ustawa z 10.02.2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz.U. poz. 624)
- u.p.w.z.z.m.p. – ustawa z 16.12.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. poz. 2260 ze zm.)
- u.p.p.r.p.p. – ustawa z 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2019 r. poz. 1127 ze zm.)
- u.s.p. – ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.)
- u.z.s. – ustawa z 5.07.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U. poz. 1629 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

- Biuletyn SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- MoP – Monitor Prawniczy
- NP – Nowe Prawo
- NPN – Nowy Przegląd Notarialny
- OSA – Orzecznictwo Sądów Administracyjnych
- OSNAPiUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1995 r. do 2002 r.)
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna (od 1995 r.)
- OSNC-ZD – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna. Zbiór Dodatkowy
- OSNCK – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
- OSNCP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Praw Publicznych
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Seria A
PE	– Problemy Egzekucji
PiP	– Państwo i Prawo
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PS	– Przegląd Sądowy
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego

Inne

SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
SR	– sąd rejonowy
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

Przedmowa

Postępowanie klauzulowe stanowi w praktyce niezwykle istotny etap dochodzenia należności stwierdzonej tytułem egzekucyjnym. Nie jest to etap obligatoryjny, bowiem dobrowolne wykonanie zobowiązania przez dłużnika zapobiegnie konieczności przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego, a tym samym poprzedzającego je postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. Biorąc jednak pod uwagę, że podstawę egzekucji stanowi tytuł wykonawczy, którym zasadniczo jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, należy stwierdzić, że postępowanie klauzulowe stanowi niejednokrotnie konieczny element dochodzenia należności przez wierzycieli.

Pomimo że regulacja zawarta w dziale II tytule I części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego (art. 776–795 ustawy z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.) obowiązuje od wersji pierwotnej, przedmiotowe przepisy były uzupełniane i nowelizowane. Ponadto wpływ na interpretację przepisów postępowania klauzulowego mają zmiany normatywne zarówno przepisów ogólnych postępowania egzekucyjnego i procesowego (mających zastosowanie do postępowania klauzulowego na mocy art. 13 § 2 k.p.c.), jak i przepisów szczególnych zawartych niejednokrotnie w ustawach szczególnych i aktach rangi podustawowej. Należy podkreślić, że postępowanie cywilne ma charakter dynamiczny i zmiany w nim zachodzące są wyrazem próby dostosowywania przepisów prawnych do zmieniającego się otoczenia społecznego. Dotyczy to w równym stopniu postępowania klauzulowego. Przykładem takich zmian może być chociażby dyskusja

na temat katalogu tytułów egzekucyjnych i zmiany zachodzące w ich katalogu na przestrzeni obowiązywania cywilnej regulacji procesowej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt niezwykle szybkiego rozwoju technologicznego, co ma wpływ także na kształt regulacji normatywnej. Wystarczy wskazać na pojawiające się propozycje wprowadzenia nowego rodzaju tytułu egzekucyjnego w postaci upomnienia, które miałyby być wydane na podstawie analizy informatycznej żądania wierzyciela w oparciu o wskazany przez niego stan faktyczny sprawy i odpowiednie przepisy prawa, bez konieczności udziału sędziego na etapie jego wydawania (zob. J. Gołaczyński, *e-Sąd przyszłości*, MoP 2019/2, s. 98).

Celem niniejszego opracowania jest próba oceny regulacji postępowania klauzulowego oraz zmian normatywnych zachodzących w przedmiotowym zakresie. Ocena ta będzie dokonana z uwzględnieniem praktycznych problemów pojawiających się na etapie postępowania w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności prowadzonego przez sąd lub referendarza sądowego.

Niniejsze opracowanie – z uwagi na praktyczne ujęcie omawianych zagadnień – będzie pomocne dla sędziów i referendarzy sądowych rozpoznających wnioski o nadanie klauzuli wykonalności, a także dla adwokatów i radców prawnych reprezentujących uczestników postępowania klauzulowego. Stanowi również próbę oceny pojawiających się w nauce prawa interpretacji przepisów postępowania cywilnego w zakresie przedmiotowego postępowania.

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1460; zm. z 2019 r. poz. 1469, 1495, 1146, 1634, 1649,
1655, 1798, 1802, 1818, 2070, 2128, 2217)

CZĘŚĆ TRZECIA Postępowanie egzekucyjne

TYTUŁ I Przepisy ogólne

DZIAŁ II

Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności

Art. 776. [Tytuł wykonawczy]

Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

- 1. Zakres zastosowania.** Komentowany przepis określa podstawę egzekucji, którą w systemie prawa polskiego jest tytuł wykonawczy. Jednocześnie uregulowana w nim została definicja legalna tytułu wykonawczego, przez który należy rozumieć tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Ustawodawca dopuścił jednak wyjątek od tej zasady w sytuacji odmiennej regulacji na poziomie ustawowym. W konsekwencji przyjęte zostało szerokie rozumienie tytułu wykonawczego, przy czym taki charakter można przypisać jedynie takim tytułom, co do których ustawa przewiduje taką kwalifikację.
- 2. Charakter postępowania klauzulowego.** Postępowanie klauzulowe (a właściwie postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności) ma autonomiczny charakter zarówno w stosunku do postępowania rozpoznawczego poprzedzającego wydanie tytułu egzekucyjnego, jak i w stosunku do właściwego postępowania egzekucyjnego mającego na celu przepro-

wadzenie egzekucji. Stanowi zatem stadium pośrednie między postępowaniem rozpoznawczym a wykonawczym, innymi słowy, jest postępowaniem przygotowawczym do właściwego postępowania egzekucyjnego (P. Pogonowski [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 7, *Postępowanie sądowe w sprawach cywilnych z udziałem przedsiębiorców*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2013, s. 494; P. Gil [w:] *Meritum. Postępowanie cywilne*, red. E. Marszałkowska-Krześ, Warszawa 2017, s. 1139; Z. Szczurek [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, red. Z. Szczurek, Sopot 2017, s. 198; uzasadnienie uchwały SN z 9.11.1994 r., III CZP 143/94, OSNC 1995/3, poz. 46; postanowienie SA w Krakowie z 19.04.2006 r., I ACz 1172/06, LEX nr 291025; odmiennie postanowienie SA w Gdańsku z 5.10.1999 r., II AKz 820/99, OSA 2002/2, poz. 14; szerzej zob. P. Gil, *Klauzula wykonalności i postępowanie w przedmiocie jej nadania*, Sopot 2017, s. 20–38). Niekiedy w orzecznictwie wskazuje się, że stanowi ono postępowanie odrębne wobec postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego (postanowienie SA w Gdańsku z 1.10.1991 r., I ACz 253/91, OSA 1992/3, poz. 30).

W tym miejscu należy wskazać, że jedynie w języku prawniczym można używać sformułowania „postępowanie klauzulowe”, bowiem dział II tytułu I części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego nosi tytuł „Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności”.

Postępowanie klauzulowe poprzedza postępowanie egzekucyjne (w starszym orzecznictwie nazywane procesem egzekucyjnym – zob. uchwała SN (7) z 14.02.1955 r., I CO 83/54, OSNCK 1955/3, poz. 52) z tej przyczyny, że realizacja prawa do zaspokojenia należności w drodze egzekucyjnej jest dopuszczalna dopiero wówczas, gdy prawo to zostanie uzewnętrznione organom egzekucyjnym przez przedstawienie tytułu wykonawczego (A. Marciniak, *Ograniczenia egzekucji sądowej*, AUL. Folia Iuridica 1986, t. 26, s. 16; szerzej o funkcjach postępowania klauzulowego zob. P. Gil, *Klauzula...*, s. 39–43). Samo otrzymanie przez stronę tytułu wykonawczego nie jest jeszcze wszczęciem egzekucji (orzeczenie SN z 11.10.1935 r., I C 2988/34, OSN(C) 1936/4, poz. 161; zob. także E. Wengerek, *Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1961, s. 199).

O karnoprawnej ochronie wierzycieli zob. J. Skorupka, *Karnoprawna ochrona wierzycieli w praktyce sądowej*, PS 2003/6, s. 82–91.

Należy ponadto wskazać, że w orzecznictwie ETPC wskazuje się, że prawo do rzetelnego procesu sądowego obejmuje prawo dochodzenia swoich spraw przed sądem cywilnym i byłoby to iluzoryczne, gdyby system prawny państwa pozwalał na niewykonanie ostatecznego orzeczenia sądu (zob. wyrok ETPC z 7.05.2002 r., 59498/00, LEX nr 75629)

- 3. Podstawa egzekucji.** Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Treść przepisu wprowadzona ustawą z 16.09.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381) jednoznacznie podkreśla fakt, że tytuł wykonawczy jest jedyną dopuszczalną podstawą wszczęcia egzekucji (zob. H. Pietrkowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 5, *Postępowanie egzekucyjne*, red. T. Ereciński, H. Pietrkowski, Warszawa 2016, s. 144; odmiennie postanowienie SN z 26.11.1986 r., I CZ 147/86, LEX nr 8792), co budziło wątpliwości, ponieważ na gruncie poprzedniej regulacji podstawą egzekucji był tytuł wykonawczy, jeżeli ustawa nie stanowiła inaczej. Należy zauważyć, że na gruncie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1932 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394 ze zm.) za podstawę egzekucji uznawano tytuł egzekucyjny, klauzulę wykonalności i wnioski o wszczęcie egzekucji (zob. E. Wengerek, *Postępowanie...*, s. 181; szerzej o brzmieniu art. 526 d.k.p.c. zob. M. Allerhand, *Kodeks postępowania cywilnego. Część druga. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, Lwów 1933, s. 40–41).

Obecnie upoważnienie do ustawowego odstępstwa od reguły ogólnej zostało przeniesione do zdania drugiego komentowanego przepisu, które dotyczy pojęcia tytułu wykonawczego. W konsekwencji tytuł wykonawczy stanowi wyłączną podstawę egzekucji, przy czym tytułem wykonawczym nie zawsze będzie tytuł egzekucyjny zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, jednak taki wyjątek powinien być przewidziany w drodze ustawy. Wprawdzie przepisy szczególne zezwalają na podjęcie pewnych czynności w toku postępowania egzekucyjnego bez uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko właścicielowi rzeczy (np. zajęcie nieruchomości

Piotr Sławicki – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Negocjacji i Mediacji Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; referendarz sądowy; przewodniczący X Wydziału Ksiąg Wieczystych w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie, wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w zakresie postępowania klauzulowego, egzekucyjnego i wieczystoksięgowego; autor kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa cywilnego materialnego i procesowego, w tym prawa egzekucyjnego.

Paweł Sławicki – doktor nauk prawnych; sędzia sądu rejonowego; zastępca Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie; autor kilkunastu publikacji z zakresu prawa cywilnego materialnego i procesowego oraz praw człowieka, w tym prawa mieszkaniowego i zagadnień eksmisji w kontekście praw człowieka.

W komentarzu omówiono przepisy regulujące postępowanie klauzulowe, będące istotnym elementem niemal wszystkich postępowań cywilnych, a w praktyce stwarzające trudności i powodujące rozbieżności w ich interpretacji.

W opracowaniu uwzględniono zmiany legislacyjne wprowadzone ustawą z 4.07.2019 r., tzw. dużą nowelizacją Kodeksu postępowania cywilnego, a także dorobek literatury prawniczej, bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz – co szczególnie istotne – orzecznictwo sądów powszechnych.

Książka zawiera praktyczne wskazówki w zakresie postępowania klauzulowego, przydatne zarówno dla orzekających w tym postępowaniu: sędziów, referendarzy sądowych, jak i jego uczestników: adwokatów, radców prawnych. Będzie stanowić także źródło wskazówek dla podmiotów prowadzących postępowania egzekucyjne – komorników sądowych, jak i sporządzających pozasądowe tytuły egzekucyjne – notariuszy.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8187-295-9

